

ADATOK A NAGYVÁZSONYI VÁR 1954–1960 KÖZÖTT VÉGZETT RÉGÉSZETI KUTATÁSÁHOZ

A nagyvázsonyi vár romjainak feltárása a II. világháború után kialakuló magyarországi középkori régészet egyik legjelentősebb vállalkozása volt. Előzményként, mint várásatást, a Gerevich László vezette budai kutatást kell megemlítenünk, hasonló léptékű munka ezekben az években talán még a gyulai várban folyt. Sajnos azonban az ásátás monografikus feldolgozására máig nem került sor, s ez megnehezíti a várról eddig megjelent számos összefoglalás és anyagközlés értékelését is. Ezért mindenképpen hasznosnak tekinthető minden, az immár lassan fél évszázada befejezett feltáráshoz vonatkozó adat közzététele – természetesen nem az akkori körülmények által meghatározott kutatás kritikájáért, hanem alapvetően annak forrásértéke megállapítása érdekében.

Az alábbi munka alapvetően az ELTE BTK Régészettudományi Intézetének Magyar Középkori és Kora Újkori Régészeti Tanszékén 2008 elején megvédett „A nagyvázsonyi vár középkori és kora újkori fémleletei” című szakdolgozatom egy fejezete. A dolgozat tehát a nagyvázsonyi vár 1954 és 1960 között folyt feltárából származó leletanyag egy jelentős csoportjának a feldolgozására vállalkozott. E munka egyik első lépéseként a hét éven át folyt feltárási dokumentációjának áttanulmányozását végeztem el. Mivel dolgozatom célja alapvetően az anyagfeldolgozás volt, ezért az ásátási dokumentációt is ebből a szempontból vizsgáltam át, azaz igyekeztem a rétegmegfigyelésekre, kronológiai támpontokra, kisleletekre vonatkozó megállapításokat összegyűjteni, de pl. az ásátási jelentésekben nagy számban előforduló építéstörténeti megfigyelésekre a munkám kevésbé koncentrált.

Kutatástörténeti előzményként feltétlenül megemlítenendő, hogy a pusztuló nagyvázsonyi romok első tudományos igényű felmérése Rómer Flóris nevéhez kötődik, aki az 1850-es években, a Bakony történeti emlékeit felkeresve a vár alaprajzát és – egyéb részletrajzok mellett – DK-i irányból távlati rajzát is elkészítette. Ezekből az évekből, a vár 1857-es leégését megelőzően ismerünk egy ceruzarajzot és egy acélmetszetet is, amelyeken még a lakótorony tetőszerkezete is látható.¹

Nagyvázsony első monográfusa a település plébánosa, Németh Gábor volt, aki a 19. század végén összegyűjtötte a településre és természetesen a várra vonatkozó történeti adatokat.² Iványi Béla 1957-ben készült, de kéziratban maradt műve, az „Adatok a vázsonyi medence műemlékeinek építési történetéhez” című munka elsőként már tudományos igénnyel vizsgálta a címben jelzett terület történetére vonatkozó forrásokat.³

Iványi Béla munkájának születésével egy időben már folytak Éri István vezetésével azok a nagyméretű feltárási és helyreállítási munkák, amelyeknek elsősorban művészet-

1 ÉRI ISTVÁN: Beszámoló a nagyvázsonyi Kinizsi-vár helyreállításáról. *Műemlékvédelem*, II. (1958) 2–22., 19–22. kép.

2 NÉMETH GÁBOR: Adatok Nagyvázsony történetéhez. Veszprém, 1901.

3 IVÁNYI BÉLA kézírata a Veszprém megyei Múzeumi Igazgatóság (a továbbiakban: VMMI) Régészeti Adattárában, ltsz: 3582.

történeti és építészettörténeti eredményei a következő években egy sor publikációban látnak napvilágot.⁴

A munkák vázlatos ismertetését a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum régészeti adat-tárában megtalálható ásatási dokumentáció alapján állítottam össze. A feltárási és helyreállítási munka minden fázisát nem kívánom itt részletezni, leginkább azokra a mozzanatokra összpontosítok, ahol a dokumentáció szerzője a leletanyagra vonatkozó megállapításokat is tett. Kiemelném itt, hogy az ásatási napló feljegyzései sok esetben inkább praktikus, a munka szervezésére, technikai lebonyolítására vonatkozó feljegyzéseket tartalmaznak, emellett az építéstörténetre, néhol az előkerült faragott kövekre vonatkozó részmefigyelésekkel, megállapításokkal, de a kisleletekre vonatkozóan igen kevés fogódzót adnak. Az egymást követő ásatási szakaszok megfigyeléseinek összegzése az ásatási jelentésekből rajzolódik ki, ilyen azonban nem minden évben készült, illetve néhol hiányos. Az első jelentés az 1954–1957 közötti évek eredményeit együtt tartalmazza, az 1958. évi jelentésből hiányzik a szeptemberi munkák összefoglalása, 1959-ben pedig nem is készült ilyen.

1954 decemberében a Veszprém Megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala szervezésében, annak vezetője, Zákonyi Ferenc, valamint Vajkai Aurél muzeológus irányításával kezdődtek meg a várban a munkák. Ekkor régész még nem vett részt ebben, dokumentáció, jelentés nem készült, csupán néhány fénykép és alaprajzi felvétel. Főként a lakótoronyban folytak helyreállítási munkák, kiegészítések, valamint tereprendezés a barbakan belsejében, illetve annak bejáratánál, a lakótorony előtti udvaron, és a kapusoros környékén.

1955-ben az Idegenforgalmi Hivatal jelezte az Építésügyi Minisztériumnak, hogy nagyobb mértékű földmunkákat terveznek, ekkor csatlakozott Éri István régész a már folyó munkához. A saját szavaival „ad hoc kitűzött, szakaszonkénti program” jellemezte ezt az évet, nem tervszerűen folyt a feltárás, inkább megfigyeléseket végzett a Veszprém Megyei Tanács által finanszírozott tereprendezési, helyreállítási munkák közben. Az ásatást és a helyreállítást párhuzamosan végezték, ez a kettősség végig jellemezte a feltárást, egészen 1960-ig. Ebben az évben, az ásatás második szakaszában Parádi Nándor is csatlakozott a feltáráshoz, a felméréseket (alaprajz, a lakótorony homlokzati rajza, hosszmetsetek) Sedlmayer János építész készítette, a helyreállítást emellett Szakál Ernő felügyelte. A régészeti munkát alapvetően az jellemezte, hogy Éri István igyekezett építéstörténeti megfigyeléseket végezni a terepszint-süllyesztések közben és az általa megnyitott kutató-árkokban. Az első szakaszban a lakótorony előtti belső udvar feltöltését „nívósüllyesztés igényével” kezdték elhordani, valamint a barbakan járósíntjét próbálták feltárni. Itt Éri

4 A teljesség igénye nélkül: ÉRI ISTVÁN: A nagyvázsonyi Kinizsi-vár. Veszprém, 1957.; Uő: Gyűrűalakú napórak. *Folia Archaeologica*, IX. (1957) 209–217., XXXV. tábla; Uő: Beszámoló a nagyvázsonyi Kinizsi-vár helyreállításáról. *Műemlékvédelem*, II. (1958) 2–22.; Uő: Nagyvázsony. Műemlékeink. Budapest, 1959.; Uő: Gótikus agyagnegatívok a nagyvázsonyi Kinizsi-várból. *Folia Archaeologica*, XI. (1959) 141–149.; Uő: Reneszánsz domborműtöredékek a nagyvázsonyi Kinizsi-várból. *Művészettörténeti Értesítő*, 1958/2–3. 124–133.; Uő: Nagyvázsony. Veszprém megyei műemlékek. Veszprém, 1971.; Uő: Nagyvázsony. Műemlékeink. Budapest, 1969.; ÉRI ISTVÁN–TAKÁCS VILMOS: A nagyvázsonyi Kinizsi-vár famaradványai. *A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei*, I. (1963) 341–353.; BALOGH JOLÁN: A vázsonyi kerubfejés töredék. *A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei*, II. (1964) 225–230.; G. SÁNDOR MÁRIA: Középkori sakkfigurák a nagyvázsonyi várból. *Folia Archaeologica*, XII. (1960) 249–255.; TAMÁSI JUDIT: A nagyvázsonyi Kinizsi-vár doboz alakú csempékből rakott kályhája. *A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei*, 18. (1987) 235–259.; Uő: Népies kályhacsempék a nagyvázsonyi Kinizsi-várból. *Acta Musei Papensis (Pápai Múzeumi Értesítő)* 2. (1989) 149–181.; ZÁKONYI FERENC: Balatoni várak hiteles rajzai 1651-ből. *Műemlékvédelem*, 1966. 137–141.; ZÁKONYI FERENC (szerk.): Nagyvázsony. Veszprém, 1981. (harmadik, javított kiadás).

István 16–17. századi földfeltöltésről és kései leletanyagáról számol be. Földmunka folyt a barbakan külső, D-i oldalánál, itt a feltöltődést távolították el, kutatóárkot nyitottak a lakótorony előtti udvaron, megtisztították a kápolna alatti boltozott helyiséget. Itt 19–20. századi rétegeket bontottak el. A második munkaszakaszban a várkápolna szentélyét borító kései feltöltést távolították el. A kaputorony falmaradványai már tavasszal előkerültek, ennek kibontása decemberig folyt. Itt a földfeltöltés elhordását is megkezdték az É-i részen, az itt talált leletanyagról Éri István megjegyezte, hogy a sok cseréptöredék között 16. századi "hamispénzt", de az 1800-as évek elejéről származó rézpénzt is találtak. Ezek után leszögezte, hogy a leletek a 16. század második felére keltezhetőek, a kerámia anyagot pedig a 16–17. század fordulójára datálta.

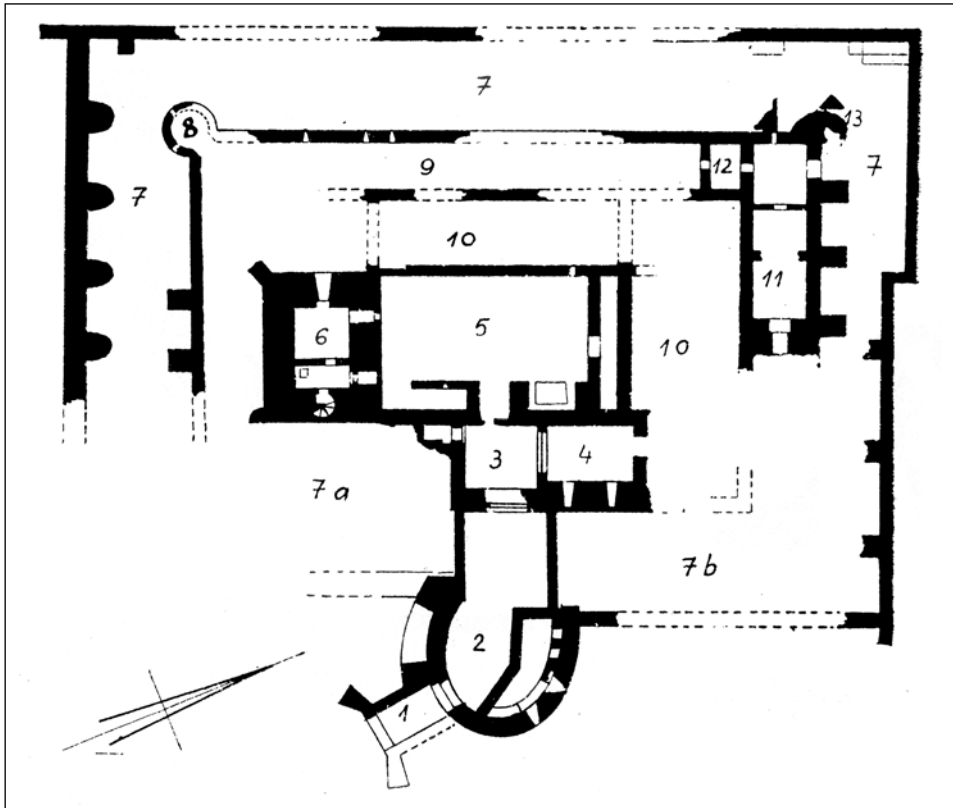
1956-ban már szervezett, nagyobb méretű és csaknem hét hónapig tartó munka kezdődött. Alkalmanként Dienes István, valamint Parádi Nándor is csatlakozott a feltáráshoz. Éri István kitűzött célja az volt, hogy az eredeti járószinteket is átvágó kutatóárkokkal az építéstörténeti problémákat a lehető legteljesebb mértékben tisztázza. Ebben az évben már nagy számban készültek metszetrajzok is. A D-i várárokban kutatóárkokat nyitottak, ahol az ásatási jelentés szerint az őszi munka során egészen a nyerstalajig hatoltak le. A belső udvaron kibontották az udvar apróköves burkolatát, majd ezalatt kb. 60-70 cm-re újabb kövezett burkolatot találtak, 16–17. századi, illetve 17–18. századi leletanyaggal. A lakótorony alapozását is vizsgálták egy, annak DNy-i sarkában nyitott 3×3 m-es szelvényvel. Az É-i várárok Ny-i szegletében a várfalon kívül és belül is dolgoztak, ezt az itt lévő nagyméretű falkiromlás tette szükségessé. Az ásatási jelentésből is kiolvasható, hogy főként az építéstörténeti megállapításokra koncentrált a kutató. A kaputorony, valamint az ettől É-ra húzódó védőfolyosó földfeltöltésének eltávolításakor kései leletanyagot találtak. A D-i várárokban, az árkot É–D-i irányban vágó szelvényben megtalálni vélték az eredeti, 15. századi, illetve a későbbi, 16–17. századi járószinteket, mintegy egy méterrel a helyreállítási munkákkal kapcsolatos földkitermelés szintje alatt.

Az itt folyó kutatással párhuzamosan, a megállapított rétegvizonyoknak megfelelően megkezdték a D-i árok kitisztítását, azaz mélyítését, ehhez már szállítószalagokat vettek igénybe. A feltöltődés eltávolítása során előkerült a vár DNy-i tornyának felmenő fala is. A fenti megállapításhoz igazodva a szelvény alsó rétegeiből, valamint az őszi metszetárok-mélyítés alkalmával említ korai, 15–16. századi leletanyagot a jelentés. Az É-i várárok Ny-i részén, a várfalon kívül kialakított szelvényben megfigyelt kisebb árokból előkerült leletanyagot szintén a 16. századra keltezte Éri István. Az ősz folyamán az É-i várfal nyugati sarkának belső oldalán is folytatták a munkát, itt kései leletanyagot találtak, az Éri István által publikált 17. század végi napóra is innen került elő.⁵ (1-2. kép).

1957-ben már az Országos Műemléki Felügyelőség időközben létrejött Nagyvázsonyi Művezetősége irányította és felügyelte az itt folyó munkálatokat. Ebben az évben a legnagyobb földmunkát a Ny-i árok kitisztítása jelentette, itt az árok közepén kialakított Ny–K-i irányú szelvényben mintegy 6 m-es mélységben az ásatási jelentés szerint elérték a nyerstalajt. Az alsó rétegekben talált leletanyagot Éri István a 15. századra keltezte.

A Ny-i árokban folyó munkák során a már bevett gyakorlatot követték, azaz a szelvények, kutatóárkok kijelölését a falkiromlásokhoz igazították, mivel itt volt a legsűrűtöbb a kiegészítések elvégzése. A feltöltés kitermelését az árokból csak a falkiromlás alsó szintjéig végezték el, innen az ásató megjegyzése szerint kései, 17–19. századi leletanya-

5 ÉRI ISTVÁN: Gyűrűalakú napórák. *Folia Archaeologica*, IX. (1957) 209–217. XXXV. tábla.

1. A nagyvázasonyi vár alaprajza az 1956. évi feltárások végén

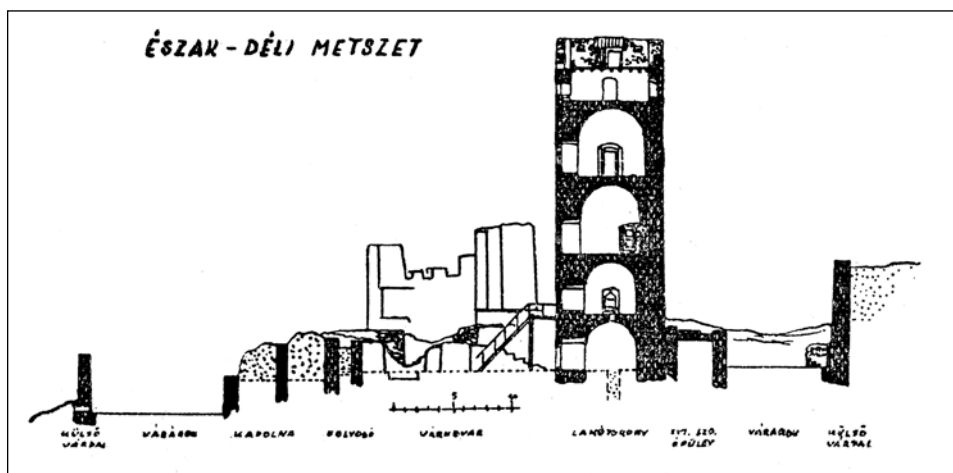
1: kapusoros, 2: barbákn. 3: belső kaputorony, 4: helyiség, 5: várudvar, 6: lakótorony, 7: várárok, 8: saroktorony, 9: védőfolyosó, 10: palota, 11: kápolna, 12: kis helyiség, 13: pillér
(Éri István: A nagyvázasonyi Kinizsi-vár. Veszprém, 1957. 22. 4. kép)

got gyűjtöttek. A Ny-i árok illetve földsánc, valamint a DNy-i falsarok tisztázására nyitottak szelvényt az utóbbi külső oldalán is.

A D-i várók kitisztításának folytatásakor az előző évben meghatározott legalsó szinthez igazodva folytatták a munkát, itt azonban egy 1706. évi rézpénz került elő, ami ellene mond a rétegek korábbi értelmezésének. A DNy-i saroktorony kibontására is ebben az évben került sor, az árok nyugati részén a már korábban megállapított rétegek szerint bontottak, a legalsó rétegben itt is 15–16. századi leletanyagot jelzett Éri István.

Az É-i várfal külső oldalán zajló tereprendezési munkák során 15–16. századi leletek – többek közt számszerű nyílcsúcsok – kerültek elő a várfalhoz kívülről támaszkodó meredek földfeltöltésből. Éri István szerint ez a 16. század folyamán, az É-i várfal megerősítése céljából idehordott földréteg, amelyet feltételezhetően a várárok kitisztításából nyertek, ezért tartalmaz korábbi (az árokba hullott) leletanyagot is. Az ÉNy-i külső vár-falsarok tisztázása érdekében a falon kívül nyitott szelvényben szintén 15–16. századi leleteket találtak.⁶

6 Ez a szelvény a többivel ellentétben nincs jelölve az ásátás összesítő rajzán (l. a következő, 7. jegyzetet!).

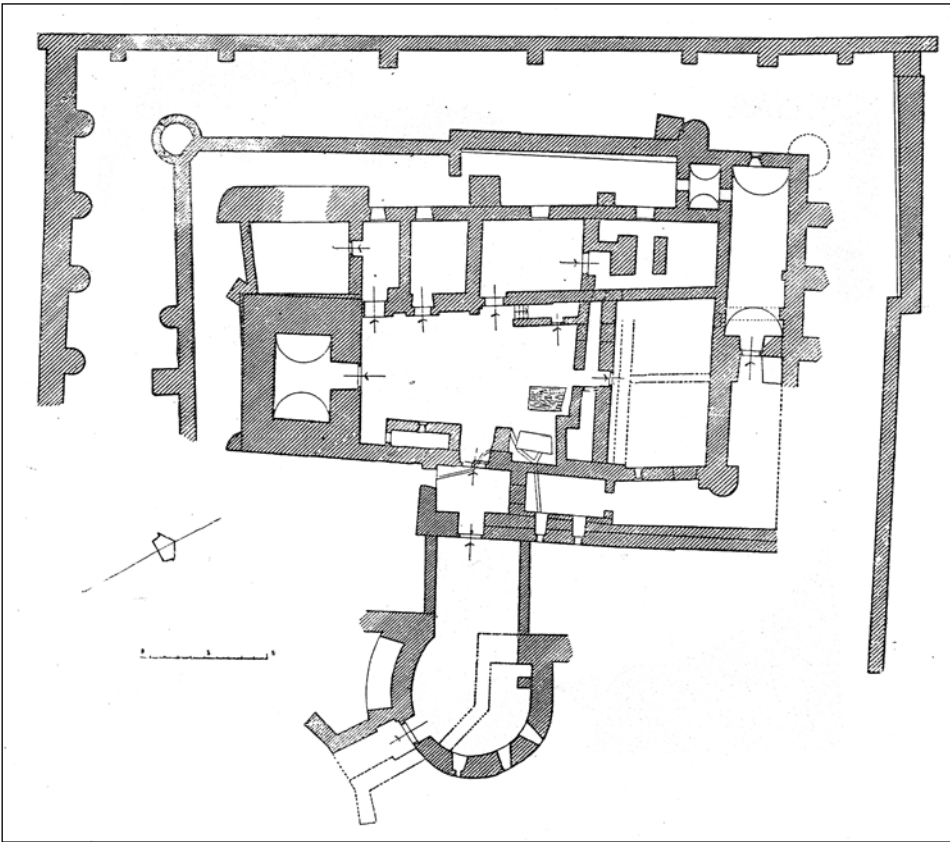

2. A nagyvázsonyi vár maradványainak hosszmetSZETE, 1957.
(Éri István: A nagyvázsonyi Kinizsi-vár. Veszprém, 1957. 49. 14. kép)

Ebben az évben megkezdték a palota védőfolyosójának megtisztítását a törmelékretegtől, valamint kisebb szelvényvel próbálták tisztázni a barbakan és a hozzá kapcsolódó É–D-i irányú várfal összefüggéseit a védőmű ÉNy-i sarkánál.

1958 folyamán – 62 munkanapon keresztül – elsősorban a palotaszárnyak területén, valamint a kaputoronyban végeztek ásást. Hosszabb-rövidebb ideig jelen voltak az ásáson Dienes István, Parádi Nándor, Kolba Judit, valamint Kozák Károly. A legnagyobb pénzeszköz is ebben az évben állt rendelkezésre a feltárási és konzerválási munkákra, ez mintegy félmillió forintot jelentett. Az É-i palotaszárny, valamint a Ny-i szárny területéről kb. 1500 m³ törmelékelt távolítottak el. Éri István megállapítása szerint a palota lakóhelyiségeinek nagymérvű pusztulása egy időszakban, a vár végleges pusztulásának idején, a 18. század közepén következett be. A pusztulási réteg alatt 40–50 cm-es feltöltést is talált, amely nemcsak a helyiségeket, de a várudvart is érintette. Az alsó járószinteket a legtöbb helyen a vár 16–17. századi átépítésével hozta összefüggésbe, azaz nem keletkezett túlságosan koránra. Ennél korábbi, hitelesen megállapítható járószintet az ásási jelentés szerint csak kevés kutatóárokban talált. A palotaszárnyak különböző helyiségeiben (É-i palotaszárny nagy helyisége, K–Ny-i irányú boltozott folyosó, kápolna melletti helyiség, Ny-i palotaszárny nagy terme) nyitott szelvények leletanyaga kései, 17–18. századi keltezt engedett csak meg. Az ásási napló egyetlen fémleletre utaló bejegyzése szerint az északi palotaszárny nagy helyiségében, a 12. szelvényben „a fapadló... fölött néhány kályhacsempe és vaseszköz... 16–17. századiak.” A kápolna melletti 10,5 × 5 m-es helyiség legalsó járószintjét, egy fekete, iszapos földbe döngölt körteget kutatóárokkal sikerült elérnie. A Ny-i szárny nagy termében a kutató szerint legalább három járószintet lehetett megkülönböztetni, innen többek között barokk kályhacsempe-töredékek kerültek elő. Több korábban megnyitott kutatóárookban és szelvényben csak ebben az évben sikerült alsóbb rétegeket elérniük.

A K-i várárookban 4 m mélyen elérték a talajvizet, a további mélyítést ez megakadályozta, így nem sikerült az árok eredeti szintjéig leásni. Ennek ellenére ebben a mélységben Éri István már a 15–16. századból származó leletanyagot jelzett.

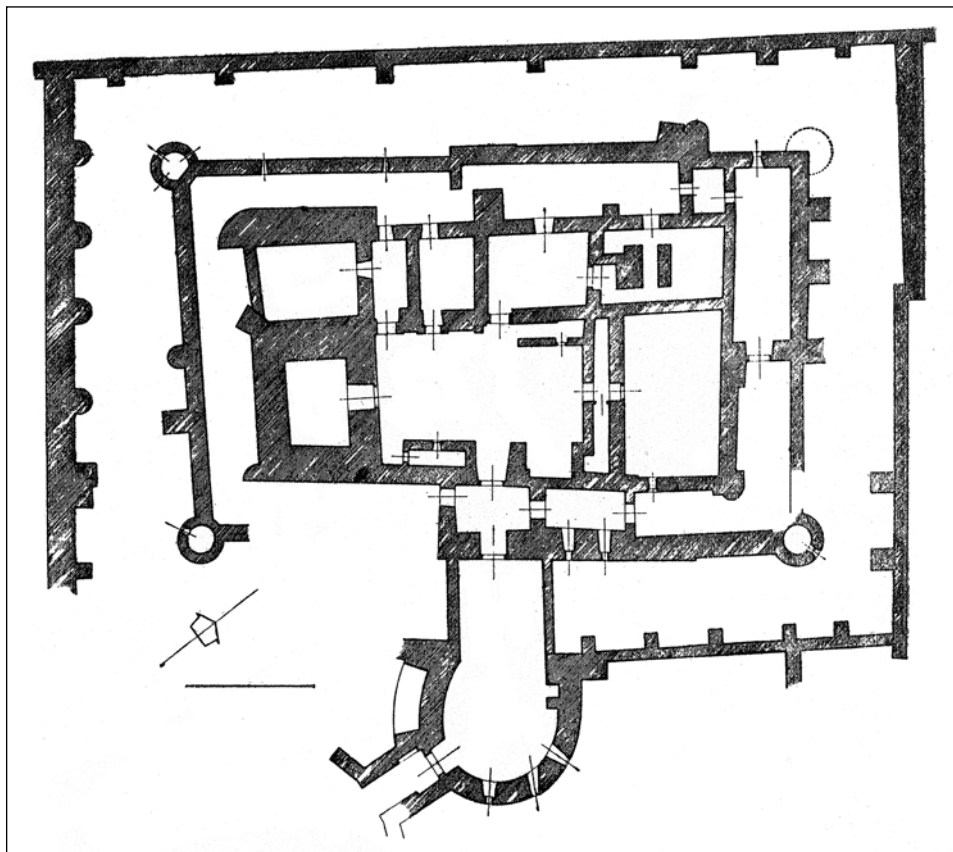

3. A nagyvázsonyi vár 1959-ig feltárt részeinek alaprajza
(Éri István: Nagyvázsony. Bp. 1959. 23. 12. kép)

A palota építészeti periodizációját ebben az évben készítette el Éri István, főként ennek az évnek ásatási eredményeire támaszkodva. A vár korábbi alaprajzi felméréséről kiderült, hogy több helyen pontatlan, ezért elkezdődött az alaprajz hiteles, teodolitos felmérése, amely azonban ekkor befejezetlenül maradt.

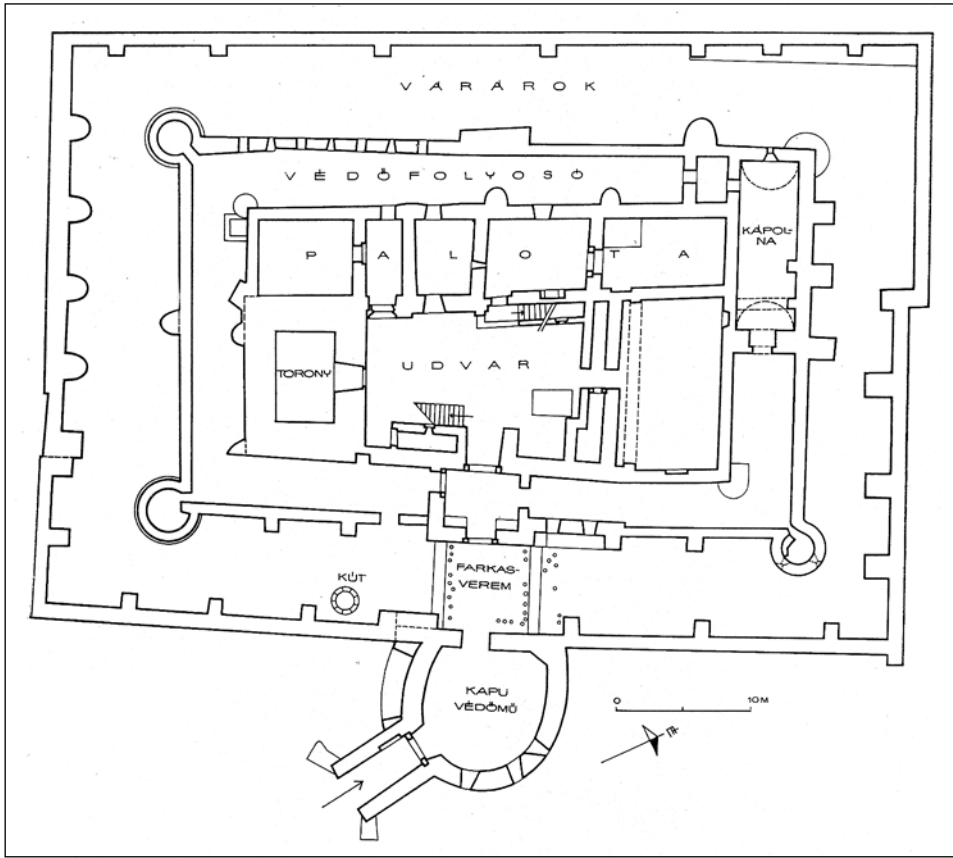
Az 1959-től Éri István már az Országos Műemléki Felügyelőség régészeként végezte a feltárásokat. Ezt az évet az ásató maga is meglehetősen eredménytelen évnek nyilvánította, a munkákat is csak későn, október 19-én kezdték meg és december 15-én fejezték be. Jelentés erről az évről nem is készült. Az ásatási napló szerint a palota lakótoronyhoz csatlakozó helyiségének feltárása során itt néhány, közelebről meg nem nevezett 15–16. századi vastöredéket találtak. Nagyobb földmunka folyt a D-i árokban, itt az 1957-ben megkezdett munka folytatásaként a cél az árok K-i részének kitisztítása volt. Ennek során a feltöltési rétegekből újabb, az 1700-as évek elejéről származó pénzek kerültek elő kései, 18. századi leletanyag társaságában. (3. kép)

1960-ban a munkák tavasszal (4. kép), valamint nyár közepétől egészen december közepéig zajlottak, különböző intenzitással. A főbb munkaterületek a következők voltak: K-i árok északi és déli része, az ÉK-i és DK-i saroktorony. Kiegészítő kutatások zajlottak

4. A nagyvázsonyi vár alaprajza az 1960 májusáig elvégzett feltárások alapján (Zákonyi Ferenc (szerk.): Nagyvázsony és környékének útikalauza. Balatonfüred, 1960. 59.)

a barbakan belsejében és külső falai mentén, több helyen folytatták a megkezdett szelvények mélyítését, rajzolását, és a tereprendezés is tovább folyt a Ny-i, valamint ősszel az É-i várakban. Április 11. és május 20. között került sor a farkasverem feltárására, amelynek környékéről nagyobb számban kerültek elő fémleletek is. Júliusban érték el a farkasveremtől É-ra eső árokszakaszh sejtetően korai, 15–16. századi szintjét mintegy 4 m mélyen. Szintén júliusban a lakótorony déli oldalán, az árnyékszék alatti kutatóárokban korai, 15–16. századi anyagot talált Éri István, viszonylag sekély, kb. 2 m mélységben. Ekkor került sor az udvarban talált famedence kiemelésére is, valamint a farkasverem déli nyakfala mellett talált kút és az onnan kiinduló vízvezetékrendszer feltárására. Az ősz folyamán előkerült leletanyag kapcsán a feltáró tett néhány utalást a fémleletekre is. Az É-i árokban a kápolna falát támasztó két pillér között került elő ágyútöredék, sarkantyú, olló, golyóöntő fogó, de sem az ásatási napló, sem a jelentés nem tartalmaz ehhez az anyaghoz kapcsolódóan keltezését. Októberben a kápolna korai és késői pilléreneinek vizsgálata során előkerült egy vasnyárs. Itt a leletanyag alapján Éri István egy kései (16–17. század fordulója környéki) falat említ. Ahogy korábban is, a tereprendezési munkák most is szállítózsalag igénybevételével folytak, miközben a feltárással együtt haladtak a falki-

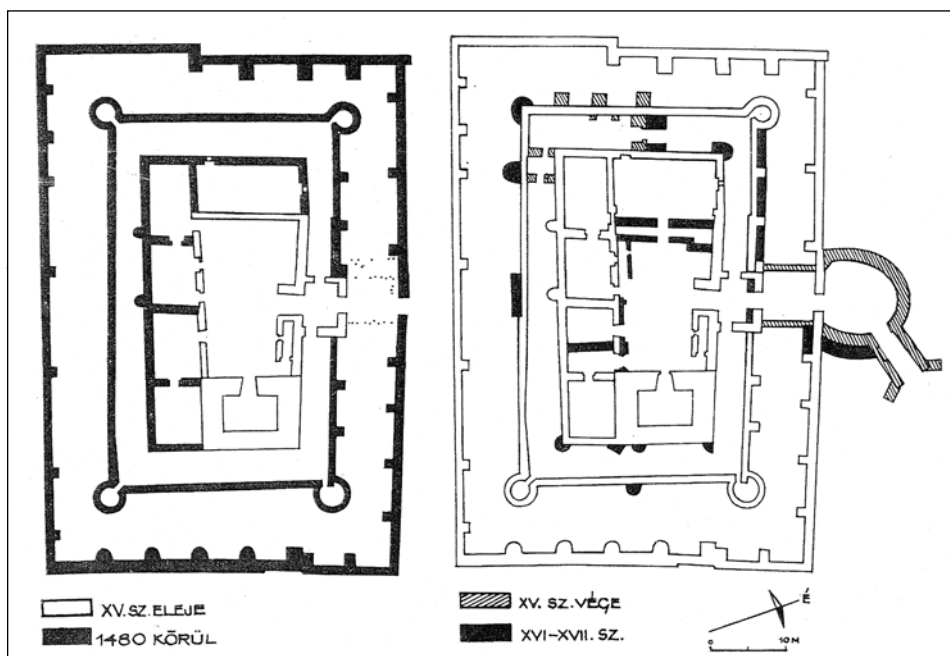
5. A nagyvázasonyi vár feltárt maradványainak alaprajza
(Éri István: Nagyvázasony. Budapest, 1969. 24. 14. kép)

egészítések, helyreállítási munkálatok. A feltáró ebben az évben rögzítette a vár kutatási alaprajzán azoknak a metszeteknek a helyét, amelyeket a korábbi években készítettek.⁷

A hét éven át tartó munkákat a fentiekben természetesen csak főbb vonalakban, a teljesség igénye nélkül próbáltam vázolni. Céлом inkább az volt, hogy érzékeltsem a munka méreteit, időbeli és térbeli kiterjedését, s ezt kívánják elősegíteni az eddigi publikációkból származó, mellékelt rajzok is, melyek jól mutatják, miként bontakozott ki az évek során a törmelékből a vár alaprajzi elrendezése.⁸ (5. kép)

7 Ezen a – máig közöletlen – összesítő alaprajzon az 1956 és 1960 között nyitott kutatóárok metszetsfalainak vonalát rajzolták be, évenként más-más színnel jelölve, a kutatás lezárása utáni állapotot mutató alaprajzra. (I. tanulmányunk 6. képét). Ugyanakkor ismerünk egy-egy alaprajzi felvételt 1954-ből és 1955-ből is, ezek még ugyancsak közöletlenek.

8 Az 1960-ban lezárult régészeti kutatás óta csak 2005–2006 folyamán került sor egy kisebb ásatásra a vár-udvarból északra nyíló helyiségben, valamint a palota melletti nyugati falszorosban, ahol a modern fal-köpenyezés kiomlása tette szükségessé ezeket a munkákat. A feltárást az Állami Műemlékhelyreállítási és Restaurálási Központ régészei, Gere László, Koppány András és Thúry László végezték. (VMMI Régészeti Adattár, ltsz.: 19.451-2006).

6. A nagyvázsonyi vár építési periódusai
(Éri István: Nagyvázsóny. Bp. 1969. 14. 7. kép)

Végezetül meg kell említenem még, hogy 1962-ben Holl Imre és Méri István a Régészeti Főbizottság megbízásából elkészítette az Éri István által készített dokumentáció felülvizsgálatát.⁹ Érdemes az erről felvett jegyzőkönyv néhány megállapítását idézni.

Az 1956-os évvel kapcsolatban az értékelés megjegyzi, hogy jórészt az újkori feltöltés elbontása folyt, a középkori rétegeket csak néhány ponton érte el a kutatás, leginkább a kutatóárokokkal.¹⁰ A jegyzőkönyv negatívként említi, hogy a helyreállítás – mivel Éri István maga is részt vett az ehhez kapcsolódó munkákban – az ásatót sokszor elvonta az egyidejűleg folyó feltárási feladatok elvégzésétől. Szerzői kifogásolják, hogy a rétegek teljes átvágása és a falalpozások vizsgálata helyett 1957-ben a mélyítések csupán a falkiromlások szintjéig valósultak meg. A jelentésből az is kiderül, hogy az Országos Műemléki Felügyelőség (OMF) és az ásató között a régészeti tevékenység végzésében sokszor vita alakult ki. Ugyanis az OMF által képviselt helyreállítási és idegenforgalmi szempontokkal szemben az ásató a régészeti munka minél teljesebb elvégzésére, azaz többek között a középkori szintek elérésére törekedett. Mivel azonban a munkálatokat – a Veszprém Megyei Tanács mellett – az OMF finanszírozta, az ő elvárásukon túlmutató régészeti tevékenység elvégzése nehézségekbe ütközött. További problémát jelentett, hogy a szintsüllyesztések, tereprendezések alkalmával végzett munkákról nem minden esetben lehet tudni, hol és milyen mélységig folytak, azaz lehathaltak-e a kutatóárokokkal

⁹ VMMI Régészeti Adattár, 3031. ltsz.

¹⁰ Éri István ezzel ellentétben előzetes tájékozódásom alkalmával szóban megerősítette, hogy véleménye szerint a kutatás mindenhol elérte a középkori járósínteket.

esetleg elért alsó szintekig, vagy sem. Ebben a kérdésben a kutatási dokumentáció sajnos sokszor nem ad egyértelmű fogódzókat.

Ennek következményeként a jelentés megállapítja: „...a Kinizsi-vár megkutatása régészeti és építéstörténeti szempontból ma sem tekinthető befejezettnek...helyenként csak a XVII–XVIII. századi szintig végezték a kutatást. A középkori szinteket több helyen csak kutatóárokkaal érték el és e szintek alá csak kevés esetben hatoltak.”¹¹

11 VMMI Régészeti Adattár, 3031/3. ltsz.